

Володимир Кондель

кандидат технічних наук, доцент,

Полтавський національний педагогічний

університет імені В. Г. Короленка

(м. Полтава, Україна)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ СУЧАСНОГО ВИРОБНИЦТВА» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Компетентісний підхід є фундаментом якісної підготовки висококваліфікованих фахівців, оскільки приділяється велика увага на здатність використовувати набуті знання і формувати професійні загальні і фахові компетентності. І. Зязюн вважав компетентність високим рівнем умілості, звичкою, способом життєдіяльності, уявним показником саморозвитку особистості [1, с. 17-18], а В. Туташинський використовує компетентісний та особистісно орієнтований підходи при викладанні матеріалу навчального посібника «Технології сучасного виробництва», який є результатом прикладного педагогічного дослідження, проведеного відділом технологічної освіти НАПН України протягом 2018-2020 років [2, с. 2].

Академік Д. Тхоржевський розробив основні положення щодо методики трудового навчання та технологій, які є актуальними і зараз. Зокрема, майбутній фахівець технологічної освіти повинен добре засвоїти зміст, ідеї та принципи побудови шкільних програм та навчальних посібників; чітко уявляти характер і зміст роботи щодо організації, планування і матеріального забезпечення навчання; вміти готуватися до теоретичних і практичних занять, правильно складати і проводити ці заняття у школі та виробничих умовах; організовувати й проводити позакласну роботу учнів з технічної творчості, а також факультативні заняття; правильно здійснювати зв'язок теоретичних і практичних занять; поєднувати навчання і виховання учнів у процесі занять і

позакласної роботи [3, с. 4-5]. Для підготовки такого висококваліфікованого фахівця, який буде добрим прикладом для своїх вихованців, слід забезпечити виконання певних вимог при викладанні технічних предметів, а саме: достовірність змісту, подання матеріалу в логічно виправданій послідовності, чіткість і доказовість, емоційність викладання розділів дисципліни, культура мови вчителя та її доступність для розуміння учнями [4, с. 110-111; 5, с. 2-3].

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка розроблено освітньо-професійну програму «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» для бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Ця програма містить загальні та фахові компетентності, якими мають володіти випускники після проходження усіх початкових дисциплін [6, с. 7-8]. За тривалістю навчання та кількістю кредитів ключове місце у підготовці майбутніх фахівців посідає дисципліна «Технології сучасного виробництва» (20 кредитів), яку здобувачі вищої освіти опановують протягом перших трьох навчальних років (шести семестрів), тому компетентнісний підхід при викладанні лекцій і практичних занять сприятиме формуванню у студентів професійних компетентностей (знань, умінь, навичок, ставлень тощо), якими мають оволодіти майбутні фахівці технологічної освіти.

Опанувавши дисципліну «Технології сучасного виробництва», здобувачі вищої освіти матимуть результати навчання, необхідні для їх подальшої професійної діяльності, щодо розуміння сутності технологічних процесів основних галузей сучасного виробництва; знань способів перетворюючої діяльності людини та тенденцій розвитку науково-технічного прогресу; оцінювання результатів і наслідків впливу виробничої діяльності людини на особистість, суспільство і навколишнє середовище; використання набутих знань з питань техніки та технологій у подальшій професійній діяльності; упровадження технологій сучасного виробництва на уроках трудового навчання та технологій.

Починаючи з першої теми дисципліни «Технології сучасного виробництва», студенти-першокурсники усвідомлюють роль технологій у сучасному світі, вчать розрізняти новітні, передові і сучасні технології, їх місце у життєвому циклі будь-якої технології, аналізують еволюційну і революційну форми науково-технічного прогресу і розвиток технологій протягом тривалого часу, щоб потім використати свої знання з історії, фізики, хімії, біології, трудового навчання та інших предметів у професійній проектно-технологічній діяльності.

Розроблена робоча програма дисципліни «Технології сучасного виробництва» містить опис, мету та передумови для вивчення дисципліни, очікувані результати та критерії оцінювання навчання, теми лекцій, практичних занять і самостійної роботи студентів, форми контролю знань та розподіл балів, шкалу оцінювання та рекомендовані джерела інформації. Програма розглядає теми, присвячені технологіям у сучасному світі, технологічним процесам у виробництві, сучасним технологіям металургійної промисловості, машинобудування, автомобілебудування, суднобудування, хімічного виробництва та нафтопереробки, аграрного виробництва та легкої промисловості, високим технологіям, автоматизації виробничих процесів і робототехніці. Для опанування цих тем у 1 семестрі першого курсу заплановано 36 год. аудиторних занять на денній формі навчання (18 год. лекцій і 18 год. практичних занять) і 12 год. – на заочній формі навчання (6 год. лекцій і 6 год. практичних занять).

Для якісного опанування дисципліни «Технології сучасного виробництва» розроблено методичні рекомендації до дев'яти практичних занять з курсу на теми:

1. Науково-технічний прогрес і розвиток технологій.
2. Дослідження складових технологічного процесу.
3. Технології виробництва чавуну, сталі та кольорових металів.
4. Сучасні технології машинобудування.
5. Аналіз технологій хімічного виробництва.

6. Використання сучасних технологій у аграрному виробництві.
7. Технології швейної промисловості.
8. Характеристика високих технологій сучасного виробництва.
9. Аналіз роботи автоматичних пристроїв агропромислового виробництва.

Рекомендації містять тексти практичних занять з питаннями для самостійного опрацювання та обговорення, вказівки до самостійної роботи студентів, а також перелік використаних джерел. Кожне лекційне і практичне заняття розміщено на платформі GSuite, що дозволяє студентам, навчаючись у змішаному форматі, якісно опанувати пройдений матеріал, вчасно давати відповіді на контрольні питання і добре підготуватися до екзамену.

Отже, запровадження компетентнісного підходу в процесі викладання дисципліни «Технології сучасного виробництва» дозволяє здобувачам вищої освіти не тільки якісно опанувати матеріал курсу і добре скласти екзамен, а й сформувані у них відповідні фахові компетентності, необхідні для високоосвіченого, конкурентоспроможного професіонала XXI століття з активною громадянською позицією відповідно до набутої академічної кваліфікації фахівця – вчителя з трудового навчання та технологій [6, с. 4].

Список використаних джерел

1. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи : монографія. К.; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. С. 10–18.
2. Туташинський В. І. Технології сучасного виробництва: навчальний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 155 с.
3. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Ч.1. Теорія трудового навчання : підручник. К.: РННЦ „ДІНІТ”, 2000. 248 с.
4. Тхоржевський Д. О. Методика викладання загальнотехнічних дисциплін і трудового навчання : навч. посібник. К.: Вища школа, 1980. 352 с.

5. Kondel V. Information and Communication Technologies in the Teaching of the Technical Disciplines to Future Specialists of Technological Education. *Information Technologies and Learning Tools*. Vol. 22. No. 2 (2011). 13 p. URL: <https://www.journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/459>.

6. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта за предметною спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2022. 24 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1ONPTgMqQdrpNUuT4gYMzM5v06QM2nt_J/view.

Михайло Копельчак

кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Львівського навчально-наукового центру
професійної освіти УДУ ім. М. Драгоманова

Роман Стецький,

аспірант УДУ ім. М. Драгоманова,
в.о. директора Вищого професійного училища № 29 м. Львова
(м. Львів, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГІВ ПРОФІЛЬНОГО І ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Зміни у соціально-економічному середовищі України, зокрема, негативні наслідки перенесеного масового захворювання населення на «COVID-19», війна, призводять до необхідності проведення швидких реформ у професійній освіті, діяльність якої направлена на підготовку робітничих кадрів для сучасного ринку праці та відбудови наслідків агресії ворога.